

Цель работы – определение понятия экосистема программного обеспечения, как части экологии программного обеспечения, и ее основных элементов, а также показана разница между понятиями «экосистема программного обеспечения» и «программное обеспечение как экосистема».

Метод исследования – systematic mapping studies.

Экология программного обеспечения – это термин, которым обозначается область исследования свойств, поведения и законов систем программного обеспечения и их влияния на среду обитания и деятельности человека. В исследованиях экологии программного обеспечения выделяют три направления: «зеленое» программное обеспечение (программное обеспечение, использование которого наносит наименьший вред природе); экологическая инженерия программного обеспечения (создание программного обеспечения с наименьшим вредным воздействием на окружающую среду) и экосистемы программного обеспечения. Экосистема программного обеспечения – это искусственный комплекс, включающий программное обеспечение, среду его разработки, эксплуатации, сопровождения и утилизации, которые связаны между собой обменом программными продуктами и интеллектом.

Дальнейшие исследования экосистем программного обеспечения могут быть связаны с выявлением и формализацией типов экосистем программного обеспечения, с выработкой рекомендаций по созданию и поддержке экосистем программного обеспечения и т.п.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ, ИНЖЕНЕРИЯ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ, ЭКОЛОГИЯ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ, ЭКОСИСТЕМА ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ.

УДК 332.32.7(045)

ВИСВІТЛЕННЯ ВАЖЛИВИХ ПОДІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

Гурнак В.М., доктор економічних наук
Ананченко О.Є.

Постановка проблеми в загальному вигляді

На автомобільному транспорті в порівнянні з залізничним, авіаційним, морським, річковим транспортом, а також з міським транспортом (трамвай, тролейбус, метрополітен) налічується найбільша кількість різноманітних типів рухомого складу для здійснення вантажних та пасажирських перевезень та виконання інших потреб. Зараз в Україні налічується понад 8 мільйонів автомобілів. У всі часи свого існування людство шанувало визначні події, та видатних громадян встановленням пам'ятників. В кінці дев'ятнадцятого та протягом двадцятого століття стали увічнювати і зразки технічних досягнень такі, як паровози, літаки, пароплави тощо. Не оминули увагою і трудяг-автомобілів, увічнивши окремі екземпляри встановленням їх на постаменти, або спорудженням бронзових та гранітних пам'ятників, що є вже витворами мистецтва скульпторів та архітекторів. Метою статті є ознайомлення молоді, студентів, читачів з різними способами увічнення пам'яті про зразки автомобілів та історичні події, що з ними пов'язані.

Метою даної статті є також проведення аналізу стану популяризації професій працівників автомобільно-дорожнього комплексу України.

Основною ж метою статті є висвітлення стану увічнення історичних та інших важливих подій, пов'язаних з автомобільним транспортом, в пам'ятниках, меморіалах, музейних зібраннях та ознайомлення молодого покоління та студентів для виховання в них патріотизму і гордості за обрану професію автомобіліста та автодорожника.

Виклад основного матеріалу

В Києві у вестибюлі Національного транспортного університету встановлено як експонат частину двигуна внутрішнього згоряння. Але це не просто наочний посібник для майбутніх автомеханіків. Це вже історична реліквія, бо саме винахід двигуна внутрішнього згоряння став стартом епохи автомобілебудування після періоду «вуатюр отомобіль».

Кому і яким людям ставлять пам'ятники?

Встановлення пам'ятників – не лише данина історичним подіям, а й нагадування про повчальні уроки історії. Як правило, пам'ятники раніше ставили видатним особистостям –

історичним діячам, світилам мистецтва та науки, героям бойових операцій. Проте у другій половині минулого століття в життя міцно увійшла практика встановлення і інших пам'ятників. Наприклад, літературним та кіногероям, тобто уявним персонажам, придуманим письменниками, сценаристами, кінорежисерами. Так з'явилися пам'ятники Проні Прокоповні і Голохвастову з кінофільму «За двома зайцями» в Києві, героям Сервантеса – Дону Кіхоту і Санчо Пансі в Мадриді, Шерлоку Холмсу та Доктору Ватсону в Москві на Смоленській набережній, підліткам Марка Твена в Америці Тому Соєру та Гекльберрі Фінну. Особливо пощастило героям роману Ільфа та Петрова «12 стільців»: в Ленінграді, Харкові і Жмеринці споруджено пам'ятники Остапу Бендеру, в Бердянську – (дітям лейтенанта Шмідта) О.Бендеру і Ш. Балаганову, в Харкові – отцю Федору, ватажку дворянства І.Вороб'янінову та славнозвісній Елочці-людоїдці. В Одесі стоїть пам'ятник стільцю, де були діаманти тещі Кіси Вороб'янінова, а в Києві на вул. Прорізній є пам'ятник «людині без паспорта» Паніковському. У Львові і словацькому місті Гуменне увічнено бравого солдата Швейка. В останні десятиліття з'явилося дуже багато оригінальних пам'ятників. Ось їх неповний перелік – це пам'ятники галушці в Полтаві, варенику і самогонному апарату в Черкасах, козацькій пісні в м. Седнів Чернігівської області, довгоносику в американському штаті Алабама, колорадському жуку в Дніпропетровську, вагітній жінці в Лондоні, домашнім капцям в Томську і сибірським валянкам в столиці Бурятії Улан-Уде, шкільному підручнику в Івано-Франківську, в Херсоні – кавуну, черешні – в Мелітополі, фірменному огірку – в Ніжині, поживному сиру – в канадському місті Перт, невродливим людям – в італійському місті Піабікко, потертому портфелю гумориста Жванецького і люльці актора Ширвінда – в Ялті, носу з вусами письменника Гоголя – на Андріївському узвозі в Києві, російській букві «ё» – в Ульяновську і білоруській букві «ў» – в Полоцьку, джинсам – у Варшаві, майбутньому генію – в Одесі. В Празі є пам'ятник повії, в російському місті Углич є пам'ятник російській горілці скульптора Ернеста Неізнаного, жабам в прославленій Сорбонні – Паризькому університеті. У 2012 році перед першим корпусом Київського політехнічного інституту в День студента була відкрита скульптура роботи Є. Зігури «Граніт науки» у вигляді покладених одна на одну книжок.

Як професіонал-транспортник я багато уваги приділяю пам'ятникам транспорту. Це і пам'ятники паровозам, літакам, пароплавам, трамваям. Але особливе місце займають автомобілі-пам'ятники на постаментах. Не секрет, звичайно, що в далекі вже радянські часи для всіх хрестоматійно відомим автомобільним пам'ятником була скульптурна композиція «Ленін на броньовику», встановлена в Ленінграді, нині місто Санкт-Петербург.

З історичних джерел відомо, що увечері 3 квітня 1917 року на Фінляндському залізничному вокзалі в Петрограді з площадки автоброньовика перед революційними робітниками і солдатами виступав з промовою В.І. Ленін, який тільки-но повернувся з еміграції. А вже 7 квітня 1917 року цей виступ в газеті «Правда» був надрукований як «Квітневі Тезиси», що практично стали програмою майбутньої Жовтневої революції, Ленінградці зберегли до цього часу згаданий автоброньовик, що став вже історичною реліквією.

Автомобільний транспорт відіграв велику роль як в розвитку економіки СРСР, так і в справі оборони країни. За даними офіційної статистики в Червоній Армії на початок Другої світової війни налічувалось 272,6 тис. автомобілів, а в кінці – 664,5 тис. То ж зрозуміло, скільки в автомобільних військах потрібно було тільки водіїв. Особливої популярності набули так звані полуторки. Зараз мало хто пам'ятає, що рішення про спільне будівництво з американською компанією «Форд» Горьковського автозаводу було ухвалене у 1929 році. Із свого заводського конвеєра Горьківський автомобілебудівний завод імені Молотова з 1932 року почав випускати автомобілі ГАЗ-А-А вантажопідйомністю 1,5 тонн. Всього до кінця війни Горьківським автозаводом було випущено понад 829 тисяч і вони поряд із залізничним транспортом відіграли значну роль при евакуації промисловості та населення на Схід та в забезпеченні бойових операцій на фронтах 2-ї світової війни. До зняття його з виробництва було випущено понад мільйон машин.

В Києві напроти автовокзалу біля будинку культури автотранспортників імені Фрунзе вже 30 років на високому суцільно звареному постаменті стоїть невтомний трудівник Другої світової війни ЗИС-5. На дверцятах цієї старої вантажівки 1940 року випуску можна прочитати номер «ВО 14-18». Проте він символічний, бо розшифровується як «Великая Отечественная, 1418 дней и ночей». Поряд з автомобілем гілочка лаврового дерева і короткий надпис: «Воїнам автомобілістам і дорожникам». Під час святкування Дня Перемоги, в День автомобіліста України тут відбувається покладання квітів, бувають ветерани автомобільного транспорту.

Потяг з автомашинами прямує на фронт

Пам'ятник «Воїнам-автомобілістам і дорожникам», Київ

Встановлено пам'ятник полуторці і біля Ладозького озера в Росії. «Дорога життя» – це була воєнно-стратегічна магістраль, що проходила через Ладозьке озеро під час 900-денної блокади Ленінграда в період з вересня 1941 року по березень 1943 року і зв'язувала його з тилом країни. В теплий період відбувалась навігація по воді, а взимку по льоду автотранспортом. Всього по «дорозі життя» в Ленінград було перевезено за той час 1635 тисяч тонн вантажів і евакуйовано на Велику землю близько 1376 тисяч чоловік ленінградців.

Є в Києві і менш відомий пам'ятник американському автомобілю, які під час Другої світової війни Радянський Союз отримав від США по ленд-лізу. На вулиці Симиренка споруджено пам'ятник військовим водіям. Тут стоїть бронзовий джип «Вілліс», а перед ним сидить радянський солдат – водій середнього віку у військовій формі. Декілька років назад тут відновили вкрадену вандалами бронзову плиту з іменами загиблих воїнів. Автором цього пам'ятника є київський скульптор М. Кислий.

Пам'ятник джипу «Вілліс»

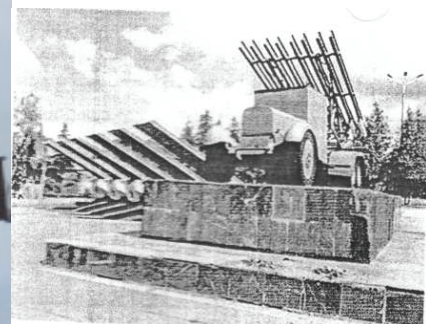
Як відомо віллісі, студебекери та інші автомобілі американського виробництва постачались в Радянський Союз в роки Другої світової війни Сполученими Штатами Америки по системі ленд-лізу і відігравали значну роль в перемозі над фашизмом.

Нагадуємо, що ленд-ліз (англійською lend-lease) це система передачі Сполученими Штатами Америки в борг або в оренду військової техніки, зброї, стратегічної сировини, продовольства та іншого країнам- союзникам по антигітлерівській коаліції в роки Другої світової війни. За офіційними даними загальний обсяг поставки в СРСР досяг 9,8млрд. доларів США, що складало 4% виробництва радянської промислової продукції.

А от на автодорозі Донецьк-Дніпропетровськ на в'їзді в Дніпропетровську область в селі Слов'янка на постаменті стоїть автомобіль часів Другої світової війни з лаконічним красномовним надписом «ЗИС-5».

У відомому своїми художніми розписами селі Петриківка Дніпропетровської області на постаменті застиг автомобіль-полупортка зеленого кольору як пам'ятник водіям-воїнам Другої світової війни.

Під час війни з фашистами велику популярність отримали так звані «Катюші». Це народна назва бойових машин реактивної артилерії, яка походить від популярної в ті часи (та й зараз) пісні композитора Блантера «Катюша», а також від того, що на бойових машинах знаходилась заводська марка – буква «К». Перша батарея їх була сформована в червні 1941 року і мала на озброєнні 5 бойових машин БМ-13. Вперше батарея дала залп 14 липня 1941 року по залізничному вузлу Орша. На 1 травня 1945 року гвардійські мінометні частини налічували 3081 бойову машину. Тепер одна з таких «Катюш» стала пам'ятником на п'єдесталі, встановленому на місці першого залпу.

Пам'ятник «Катюші» в Орші

В прославленій письменником Миколою Гоголем Диканьці Полтавської області також є унікальний пам'ятний знак на честь першого в Україні залпу «катюш». Це трапилося 25 вересня 1941р. на полтавській землі. Бійці 3-го дивізіону гвардійського мінометного полку завдали нищівної сили удару по скупченню фашистських військ. На постаменті – автомобіль ЗІС з реактивною установкою та снарядами.

В Підмосков'ї на території, де розміщувалось проектно-конструкторське бюро, споруджено бронзовий пам'ятник автомобілю-катюші.

Питання безпеки руху автомобілів у всі часи були в центрі уваги. В незалежній Україні на автошляхах в дорожньо-транспортних пригодах щороку гине 5-6 тисяч громадян. Тож не дивно, що монументальне висвітлення роботи працівників служб автоінспекції не обійшло їх увагою.

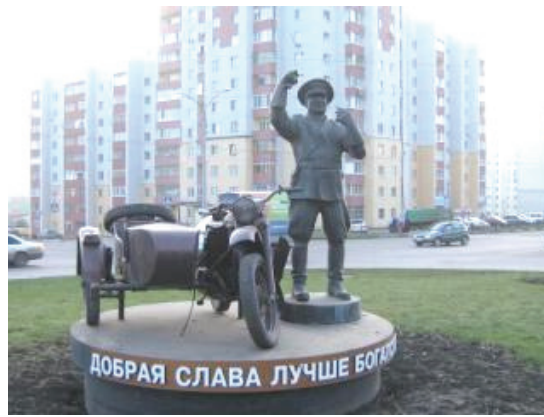
В далекі вже радянські часи в народі дуже популярним став створений поетом Сергієм Михалковим постовий міліціонер двометровий «Дядя Стьопа». Слід об'єктивно визнати, що на цих віршах в повазі до правил дорожнього руху виховувалось багато поколінь юних громадян Радянського Союзу. Як визнання заслуг в пропаганді безпечного поведження на вулицях та автодорогах тепер у Москві в Слюсарному провулку споруджено чотириметровий пам'ятник цьому літературному герою-міліціонеру.

«Дядя Стьопа» в Москві

Пощастило ще одному кіногерою-міліціонеру. Відомому кіноактору Георгію Жжонову 2003-го року присвоїли почесне звання працівника ДАІ м. Бердянська, а у 2000 році в Челябінську йому спорудили прижиттєвий пам'ятник. Народному артисту, який блискуче зіграв роль працівника Державтоінспекції в кінофільмі Е.Рязанова «Бережись автомобіля», було вручено строкатий жезл, статуетку у вигляді патрульного автомобіля ДАІ та вимпел з емблемою Запорізького УМВС. В його службовому посвідченні дослівно написано: “Видано молодшому лейтенанту міліції СРСР Георгію Степановичу Жжонову в тому, що він є почесним старшим державтоінспектором міста Бердянська та його околиць”. Вся церемонія проходила в Бердянську під час міжнародного кінофестивалю «Бригантина».

А ось у Белгороді є пам'ятник справжньому даїшнику. На відкритому місці узбіччя автодороги стоїть бронзовий монумент міліціонера біля бронзового мотоцикла «Урал». Дуже мало хто знає, що скульптор Шликов виліпив постать реальної людини Гречіхіна Павла Кириловича, колишнього ветерана Другої світової війни, який багато років був працівником ДАІ. Нині ця скульптура сприймається як символ порядності правоохоронців.

«Непідкупний даїшник» у Белгороді

В останні роки небезпечним місцем для автомобілістів стали залізничні переїзди. Так два роки тому в місті Марганець локомотив протаранив на коліях залізничного переїзду автобус, де загинуло 20 пасажирів. Нещодавно на місці трагедії встановили пам'ятник, на стелі якого викарбовано прізвища загиблих. На залізничному переїзді станції Ірпінь Південно-Західної залізниці з'явився оригінальний пам'ятник «розбитому автомобілю» червоного кольору. Його встановлено на високому постаменті із залізобетонних стовпів і видно здалеку з усіх боків. Саме таким чином відбувається нагадування водіям про необхідність виконання правил переїзду через залізничні колії, де, як свідчить статистика, нерідкі випадки зіткнення залізничних потягів з рухомим складом автомобільного транспорту, часто з особливо тяжкими наслідками.

Адже тільки за 5 місяців поточного року, за оперативними даними, на залізничних переїздах «Укрзалізниці» трапилось вже 38 дорожньо-транспортних пригод, під час яких внаслідок зіткнення автомобілів з потягами 10 людей загинули, а 15 травмовані. Тому цілком закономірно, що Укрзалізниця послідовно втілює в життя заходи «Галузевої програми забезпечення безпеки руху на залізничних переїздах на 2011-2015 рр.».

В автокатастрофах гинуть відомі особистості. Так, у квітні 1979 року на 46-у кілометрі автодороги Київ – Мінськ біла «Волга», обганяючи трактор МТЗ-52, зіткнулася з бортовою вантажівкою ГАЗ-53. За кермом «Волги» був кінорежисер і актор фільму «В бой ідут одни старики» Леонід Биков, який в результаті зіткнення загинув. Тепер в 1,5 км за Димером на узбіччі автодороги на Іванків про ці події нагадує споруджений тут пам'ятник.

В 1990 році в автотранспортній пригоді трагічно загинув відомий музикант» періоду так званої перебудови, лідер вокально-інструментальної групи «Кіно» Віктор Цой, якому в 2012 році виповнилося б 50 років від дня народження.

Пару років тому в Москві був встановлений пам'ятник В. Цою, роботи санкт-петербурзького скульптора О. Благовестова. Але автор пам'ятника посадив бронзового співака на чеський мотоцикл «Ява», та ще й босоніж, щоб він не був схожий на пам'ятник байкерам.

Пам'ятник В.Цою

А от в Таджикистані, де автодорога Хорог – Ош пролягає через гори Паміру, за містечком Узген на узбіччі є пам'ятник загиблому мотоциклісту, чи не єдиний такого роду.

Пам'ятник загиблому мотоциклісту, Таджикистан

В Києві на Харківському житловому масиві на постаменті стоїть легкий броньований автомобіль камуфляжного кольору з кулеметом. Ніяких надписів нема, але мешканці району покладають вінки і квіти як пам'ять про війну в Афганістані. В лютому наступного року минає вже двадцять чотири роки після виведення радянських військ з Афганістану. Дуже велику роль відіграли в тій неоголошеній війні військові водії та солдати-автодорожники. У Харкові в 2003 році у видавництві «Контраст» побачила світ книга-фотоальманах учасника бойових дій в Афганістані, журналіста С. Буковського з промовистою назвою «Обеліски». Ось дослівно цитата із неї (зі скороченнями): «Как все-таки красивы афганские дороги. Горное ущелье, внизу бежит речка. Вдоль речки вьется лента автомобильной дороги. Похоже на Крым. Только авто дор на обочине, установленные _вто дор воинам, предупреждают, как авто доро эта красота... Обелиски – авто до постаменты на афганской земле... Вот руль и колесо — погиб автодор. Вот бензопроводные трубы — погиб «трубач...» Розглядаючи фотографії книги «Обеліски», можна з упевненістю визначити рід військ загиблих воїнів. Ось стоїть на узбіччі велика кам'яна брила, з якої із крана летиться вода, а на камені викарбувано «Мельцин Сергей 1965-85». Але під прізвищем висічена бортова вантажівка марки «ЗІЛ». Ще один пам'ятник. На постаменті якого надпис: «воїнам-дорожникам і встановлений чотиривісний трудяга-автомобіль БМП з бортовим номером 787.

Афганістан, 1987 р.

Чимало обелісків, де, крім прізвищ загиблих воїнів, прикріплено руль автомобіля (майор В.Макаров, майор А.Агапон, капітан С.Сазонов, рядовий В.Медведєв), або як постамент для обеліска використано автомобільні шини камазів (О.Штельмах з Одеси, В.Максименко з Белгорода, С.Орлов з Харкова, В.Яницький з Кіровограда, Ю.Зайкулин з Башкирії). Військовими водіями були О. Вершинін, І. Прохов, М. Полунін. Що підтверджується викарбуваним на гранітній плиті силуетом автомобіля КамАЗ. Вражає скромний обеліск загиблим на афганських дорогах водіям-регулювальникам військової автоінспекції (Ю. Черняєв, П. Храмов), де на постамент покладено строкатий чорно-білий жезл і специфічну білу каску з червоною смугою, стрічкою та зіркою.

Всі ці та інші скромні пам'ятники та обеліски на афганській землі – не тільки біль, але й пам'ять.

Ще однією незагоєною раною є Чорнобильська катастрофа, що стала трагедією не лише для України, а й для всього людства. Для більшості громадян нашої держави життя умовно розділилося на два періоди — до аварії на ЧАЕС, що сталася 26 квітня 1986 року, та після неї.

Велика трагедія – аварія в 1986 році на Чорнобильській атомній електростанції потребувала участі представників різних професій — пожежників, будівельників, шахтарів, військових, енергетиків. Досить значну роль відіграв автомобільний транспорт. Згадаймо, що вже на другий день після аварії 27 квітня для евакуації населення м. Прип'ять були задіяні 1225 автобусів та 360 вантажних автомобілів, а також із залізничної станції Янів-два дизель-поїзда місткістю 1500 пасажирів. Левова частка обсягів перевезень різноманітних вантажів для будівництва об'єкту «Укриття», що разом з підготовкою тривала 206 днів і ночей, виконана була автомобільним транспортом. Минає 27 років від дня аварії на ЧАЕС. За цей період багато споруджено пам'ятників, ліквідаторам різних професій. Представники багатотисячної армії автомобілістів і автодорожників щороку прибувають до обеліска, який встановлено до 15-ї річниці аварії на ЧАЕС на 20-му кілометрі автомагістралі Київ–Овруч.

Пам'ятний знак автомобілістам і дорожникам – учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС

Цією дорогою у 1986 р. із зони аварії на ЧАЕС вивозили постраждалих, доставляли все необхідне для ліквідації наслідків трагедії. Одним з основних в'їздів у «зону» в ті часи був КПП «Дитятки». Тепер з автодороги, проїжджаючи м. Іванків, можна побачити пам'ятник у вигляді двох _ід реставрували брил (конусом), а між ними – невеличкий дзвін.

Фактично своєрідними пам'ятниками тих днів ліквідації аварії на ЧАЕС стали і об'єкт «Укриття» (саркофаг), і два майданчики радіоактивної техніки (пожежні, вантажні й пасажирські автомобілі, гелікоптери, військова техніка, автогрейдери, бульдозери, та покинуті на берегах річки Прип'ять вантажні теплоходи, баржі, річкові пасажирські «Ракети»), що використовувались на ЧАЕС. Забруднені довго живучими радіонуклідами вони залишені в «зоні» навечно.

Слід відмітити, що автомобілями пам'ятниками увічнюються різні важливі (і не дуже) події.

В селі Богодухівка Черкаської області на постамент як пам'ятник встановлено автомобіль ЗАЗ-965. Є дуже багато охочих сфотографуватись біля цього своєрідного пам'ятника, надпис на якому повідомляє, що він споруджений «до 80-річчя ДОССАФ і 40-річчя Чорнобаївської автошколи». Люди середнього і старшого віку пам'ятають, що колись ДОСААФ(ДТСААФ) – добровільне товариство сприяння армії, авіації і флоту велику увагу приділяло підготовці водіїв автомобільного транспорту серед молоді.

В Києві в середині 2004 року біля головного офісу правління «Київспецтранс» по проспекту Правди, 85, з'явився оригінальний пам'ятник. На постамент було встановлено старий ГАЗ-53, обладнаний контейнером, відомий як смітєвоз. Для цього віднайшли старенький смітєвоз КО-413, _ід реставрували та відремонтували його, пофарбували кабінку водія та контейнер в жовтий колір і встановили на високий постамент. Ось таким чином було відзначено 35-річчя заснування об'єднання «Київспецтранс» та 10-річчя створення Української асоціації автопідприємств санітарної очистки.

Пам'ятник до 35-річчя заснування об'єднання «Київспецтранс»

В Костопільському районі Рівненської області є пам'ятник меліоративній поливній машині на гусеничному ході. Нажаль, знайшлися вандалы, які вкрали гусениці і здали на металобрухт. Проте через деякий час все ж гусеничні траки на цій машині були відновлені. В Запоріжжі по вулиці Зелінського, 8, розташовано кафе-бар під назвою «Політбюро», а біля нього як рекламний пам'ятник встановлено старий автомобіль «Москвич» жовтого кольору. В середині цього закладу харчування – портрети комуністичних вождів, гасла, плакати, прапори тієї епохи, коли вироблялись легковики «Москвич – 403».

Як приклад дбайливого ставлення до нашої історичної пам'яті наведемо ще один факт. В одному з колгоспів Харківської області ще до кінця восьмидесятих років працював автомобіль-

полупорка, який пройшов дорогами Другої світової війни не одну тисячу кілометрів. Але час бере своє, і група ентузіастів на чолі з директором Харківського автотранспортного технікуму В. Водолажським перевезла його в Харків і, виконавши ремонтно-відновлювальні роботи, встановила ветерана на постамент на території автотранспортного технікуму. Таким чином у студентів виховується гордість і повага до професії автомобіліста.

Харківський автотранспортний технікум

В Одесі багато приїжджих громадян прагнуть побувати в саду скульптур літературного музею. Тут, зокрема, можна побачити пам'ятник легендарному автомобілю «Антилопа-Гну», описаному в романі Ільфа і Петрова «Золоте теля». Перед вами золотом горить автомобіль-розвалюха, в якому розмістився безсмертний екіпаж пройдисвітів. За кермом сидить автомеханік Адам Козлевич, а тримаючись за його плече стоїть на сидінні син турецько підданого Остап Бендер. Шура Балаганов через борт допомагає залізити в автомобіль на ходу Михайлу Паніковському з вкраденим гусаком під рукою. Так відображена автогонка «синів лейтенанта Шмідта» за чужими грошима. В Москві біля цирку на Цвітному бульварі споруджено пам'ятник славнозвісному коміку, народному артисту СРСР Юрію Нікуліну. Він стоїть поряд з автомобілем, що нагадує той, на якому роз'їжджала відома кінотрійця Бувалій (Ю. Моргунов), Трус (Г. Віцин) і Балбес (Ю. Нікулін) в кінокомедіях кінорежисера Гайдая «Операція И», та «Кавказька полонянка».

Пам'ятник Юрію Нікуліну в Москві

В американських містах Нью-Йорку і Мемфісі увічнено короля рок-н-ролу Елвіса Преслі, де скульптура має назву «Преслі в лімузині».

Під Берліном у Вайсдорфі скульптор Матц спорудив пам'ятник німецькому семикратному чемпіону в авто гонках «Формули-1» на червоних болідах «Феррарі» Міхаелю Шумахеру. На п'єдесталі також викарбувано і прізвища усіх гонщиків, які вигравали етапи Гран-прі «Формули-1» на болідах «Феррарі». Ще один багаторазовий чемпіон в автогонках «Формули-1» бразильський

гонщик Айрон Сenna в травні 1994 р. трагічно загинув під час аварії на Гран-прі Сан-Маріно. Відомий шведський скульптор Бриксель створив композицію, де Сenna стоїть з переможно піднятими руками поряд із сріблястим болідом команди «Макларен». Висота скульптури 4,5 метри.

В західнонімецькому місті Кельн у 1991 році з'явився оригінальний пам'ятник-автомобіль. Виготовив його концептуальний скульптор Ха Шульц із кузова серійного автомобіля «Форд», прикріпивши до нього два крила з позолотою, кожне вагою 800 кг. Золотокрилий Ford Fiesta за угодою з місцевою владою був встановлений на спеціальний п'єдестал на даху міського музею в м. Кельн. Він дуже сподобався мешканцям міста і туристам, отримавши офіційну назву «Золотий птах». В березні 2005 року він був знятий на реставрацію і після кількох тижнів ремонтних робіт за допомогою гелікоптера був встановлений на своє попереднє звичайне місце на п'єдестал на даху міського музею на втіху туристам.

Золотокрилий Ford Fiesta м. Кельн, що має офіційну назву «Золотий птах»

Колекціонування – це не тільки механічне збирання визначених речей та фактів, але ще дослідження та вивчення предмету свого хобі. Відомо, що в минулому єгипетський король Фарук збирав автомобілі «Роллс-ройс» тільки червоного кольору, автомобільний магнат Генрі Форд-молодший пляшки з-під джина. Колекції своїх автомобілів мають всесвітньо відомі фірми «Форд», «Мерседес», «Фіат», «Вольво» та інші.

Музей історії Mercedes-Benz у Штутгарті

Там екскурсиводи можуть розповісти про різні технічні характеристики, а також байки про те, що великий італійський автопромисловець Енцо Феррарі в молоді роки читав книгу Стендаля «Червоне і чорне» і тому виробляв автомобілі тільки цих кольорів, а відомий американський виробник Генрі Форд в юності майже не читав книг, тому випускав винятково чорні автомобілі. Або про обов'язки в автосервісі: «Якщо Ви купили німецький автомобіль – у Вас нема проблем! Якщо ви купили російський автомобіль – це вже Ваші проблеми!».

Музей «Форда» у Детройті

Московський автомобільний завод під час наступу фашистів на Москву був евакуйований в Ульяновськ. Нагадаймо, що рішення про евакуацію московських підприємств було прийняте 14 жовтня 1941 року. Згодом на його базі з'явився Ульяновський автозавод, який зокрема випускав знамениті УАЗи, один з них як пам'ятник знаходиться на підприємстві. А в Луцьку ще можна побачити популярний пасажирський всюдихід ЛУАЗ, про який в радянські часи була широко поширена байка з запитанням польського туриста: «Що пан сам скльопає?». В музеї московського автозаводу імені Ліхачова зберігається історичний екземпляр автомобіля «АМО», оспіваний в колись популярній бардовській пісні про шофера Колю Снігирьова, який їздив на трьохтонному «АМО» по Чуйському тракту на Алтаї. Ще можна побачити і мотоцикл з коляскою, піднятий на 3,5 м на металевих палях перед Київським мотоциклетним заводом, що їх виробляв.

Своєрідними пам'ятниками є автомобілі, зібрані в музеях техніки або у клубах старовинної техніки, наприклад, в Запоріжжі, Кременчуці, Донецьку та інших містах.

Незвичний музей пам'ятників техніки був створений ентузіастами на краматорській фабриці «Самоход» – в його колекції є дві легендарні «полторки», джип «Вілліс», декілька мотоциклів МПЗ та ТИЗ АМ-600, чотири ГАЗ-67 і чудо американської техніки – військовий позашляховик автомобіль «Хаммер». В колекції є самий перший радянський бронетранспортер, що є приватною власністю жителя Краматорська. На цей БТР, що відслужив понад 40 років, є техпаспорт і всі інші документи для реєстрації в ДАІ. Більшість музейних експонатів реставрувались місцевими умільцями.

В Запоріжжі є музей старовинних автомобілів, ініціатором створення якого виступив місцевий автомотоклуб «Фаєтон», а перший екземпляр в колекції з'явився ще на початку 1980 року. Зараз експонується 20 ретромашин. Гордість клубу – це американський «Додж-34», до речі єдиний в СНД. Ще один раритет – «Опель 1-Л», випущений в 20-ті роки минулого століття. В колекції клубу знаходиться унікальний автомобіль «31-05», увесь випуск якого був експериментальним і налічував лише 55 екземплярів. Члени клубу своїми силами реставрували мотоколяску для інвалідів, яку віднайшли в м. Токмак. Цей популярний після другої світової війни мотозасіб з 1946 р. по 1970 р. випускав Серпуховський мотозавод.

В Україні сьогодні діють ще два об'єднання автомобілістів, що займаються реставрацією транспортних ретрозасобів – в Харкові та Дніпропетровську.

В Росії в Ярославській області існує єдиний в пострадянському просторі (є ще невеликий в Естонії) Переяславський музей вузькоколійної залізничної техніки, де окрему експозицію присвячено автомобілям, зокрема, є броньовик на автомобільних шасі 1938 року, довоєнний американський джип «Вілліс», радянський автомобіль марки «ЗІМ», якого, переобладнавши, поставили на залізничні рейки. До речі, у нас в Україні, в Гайвороні, також є унікальний експонат. Це автомобіль «ЗІС», якому замість гумових коліс приладнали залізні і поставили на рейки існуючої тут вузької залізничної колії, причому швидкість він розвиває до 40 км/год.

В Закарпатській області в гірському селі Колочава завдяки зусиллям ентузіастів, їхній прихильності до історичного минулого залізничної галузі в музеї «Колочавська вузькоколійка» зберігається справжній дух минулого часу, а стародавню техніку реставрують і підтримують у належному стані. Для представників автомобільного транспорту тут є особливий експонат – автомобіль «Волга» ГАЗ – 21 на залізничному шасі.

В Польщі вже понад двадцять років використовують автомобілі на залізничному ходу. Шість років тому і «Укрзалізниця» придбала декілька рейкових автомобілів польського виробництва, а полігоном їх експлуатації вибрано Сумську дирекцію перевезень Південної залізниці. Зараз із обласного центру Суми автомобілі на залізничному ходу здійснюють рейси до Тростянця, Лебедина, Охтирки, тобто на тих напрямках, де відносно невеликий пасажирообіг. Зараз рейкові автомобілі знайшли застосування і на Львівській та Придніпровській залізницях. Як бачимо історія технічного пошуку поєднання залізничного і автомобільного транспорту має властивість повторюватись.

Висновки. Викладені в статті факти та подробиці торкаються різних періодів нашої неоднозначної історії, яку не можна переписати або змінити. І громадянам вже незалежної України не треба ставати Іванами, що не пам'ятають свого родоводу, бо хто забуває минуле, той не має майбутнього. На пам'ятниках-автомобілях обов'язково повинні бути надписи, що пояснюють, які події тут увічнено або з якою метою їх зведено на п'єдестал. Пам'ятники – автомобілі не повинні слугувати прикрасами, або бути просто атрибутами техніки, як, наприклад, меморіальний комплекс в Москві на Поклонній горі.

На наше переконання висвітлення важливих та увічнення історичних подій, пов'язаних з автомобільним транспортом, повинно мати не тільки пізнавальний, а й виховний аспект з метою прищепити гордість прийдешніх поколінь за приналежність до професії автомобіліста та автодорожника.

ЛІТЕРАТУРА

1. [Рукопис] Краткий автомобильный справочник. НИИАТ. Москва. Транспорт 1982-464с.
2. [Рукопис] Гурнак В.М. На постаментах автомобілі – пам'ятники / Гурнак В.М. // Перевізник UA.-К-2008-13 с.30-33.
3. [Рукопис] Гурнак В.М. Міліція у бронзі / Гурнак В.М, З.Якобчук «іменем закону».-К-2008 №40(5634) с.24-25.
4. [Рукопис] В. Гурнак Міліція у бронзі / В. Гурнак, З.Якобчук // «іменем закону» -К- 2008-№41(5635)-с. 26-27.
5. [Образотворчий матеріал] Воєнно-енциклопедичний словник (Москва Воєніздат – 1983 с.863.
6. [Електронний ресурс] <http://ukrstat.gov.ua/>-Інтернет сторінка Державної служби статистики України.
7. Буковський С.В. Обеліски Харків: Видавничо-поліграфічний центр «Констант», 2003.-176с.,іл. 130

РЕФЕРАТ

Гурнак В.М., Ананченко О.Є. Висвітлення важливих подій, пов'язаних з автомобільним транспортом. / Віталій Миколайович Гурнак, Олексій Євгенович Ананченко // Вісник НТУ. – К.: НТУ – 2012. – Вип. 26.

Об'єкт дослідження – історичні події, пов'язані з автомобільним транспортом.

Мета роботи – висвітлення стану увічнення історичних та інших важливих подій, пов'язаних з автомобільним транспортом, в пам'ятниках, меморіалах, музейних зібраннях та ознайомлення молодого покоління та студентів для виховання в них патріотизму і гордості за обрану професію автомобіліста та автодорожника.

Метод дослідження – історичний метод.

На автомобільному транспорті в порівнянні з залізничним, авіаційним, морським, річковим транспортом, а також з міським транспортом (трамвай, троллейбус, метрополітен) налічується найбільша кількість різноманітних типів рухомого складу для здійснення вантажних та пасажирських перевезень та виконання інших потреб. Зараз в Україні налічується понад 8 мільйонів автомобілів. У всі часи свого існування людство вшановувало визначні події, та видатних громадян встановленням пам'ятників. В кінці дев'ятнадцятого та протягом двадцятого століття стали увічнювати і зразки технічних досягнень такі, як паровози, літаки, пароплави тощо. Не минули увагою і трудяг-автомобілів, увічнивши окремі екземпляри встановленням їх на постаменти, або спорудженням бронзових та гранітних пам'ятників, що є вже витворами мистецтва скульпторів та архітекторів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: АВТОМОБІЛЬ, ПАМ'ЯТНИК, УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ.

ABSTRACT

Gurnak V.M., Ananchenko O.E. Generalization and description of concepts of materials management. // Vitaliy Gurnak, Olexiy Ananchenko // Visnyk NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

Object of study – historical events related to the road.

Purpose – highlights the perpetuation of historical and other important events related to the road, in the monuments, memorials, museum collections and familiarize the younger generation and students for education in patriotism and pride in their chosen profession for road.

Method study – historical method.

Road transport compared to rail, air, sea, river transport, and to public transport (tram, trolley, subway), has the largest number of different types of rolling stock for freight and passenger traffic and for other needs. Now in Ukraine there are more than eight million cars. At all times of its existence humanity honored the significant events and famous people by installing monuments. At the end of the 19th and during 20th century were also perpetuated patterns of technological advances, such as locomotives, airplanes, ships, and more. Car workaholics have not been ignored, so were immortalized some specimens by installing them on pedestals or by constructing bronze and granite monuments that are already works of art of sculptors and architects.

KEY WORDS: CAR, MONUMENTS, PERPETUATE THE MEMORY

РЕФЕРАТ

Гурнак В.М., Ананченко А.Е. Освещение важных событий, связанных с автомобильным транспортом. / Виталий Николаевич Гурнак, Алексей Евгеньевич Ананченко // Вестник НТУ. – К.: НТУ – 2012. – Вып. 26.

Объект исследования – исторические события, связанные с автомобильным транспортом.

Цель работы – освещение состояния увековечения исторических и других важных событий, связанных с автомобильным транспортом, в памятниках, мемориалах, музейных собраниях и ознакомление молодого поколения и студентов для воспитания в них патриотизма и гордости за избранную профессию автомобилиста и автодорожников.

Метод исследования – исторический метод.

На автомобильном транспорте по сравнению с железнодорожным, авиационным, морским транспортом, а также с городским транспортом (трамвай, троллейбус, метрополитен) насчитывается наибольшее количество различных типов подвижного состава для осуществления грузовых и пассажирских перевозок и выполнения других целей. Сейчас в Украине насчитывается более 8 миллионов автомобилей. Во все времена своего существования человечество почитало выдающиеся события, и выдающихся граждан установкой памятников. В конце девятнадцатого и в течение двадцатого века стали увековечивать и образцы технических достижений такие, как паровозы, самолеты, пароходы и т.д. Не обошли вниманием и трудяг-автомобилей, увековечив отдельные экземпляры установкой их на постаменты, или сооружением бронзовых и гранитных памятников, которые уже являются произведениями искусства скульпторов и архитекторов.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: АВТОМОБІЛЬ, ПАМ'ЯТНИК, УВЕКОВЕЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ.